

Regelbunden tillsyn i Gärdeåsskolan

Förskoleklass

Grundskola årskurs 1-6

Särskola årskurs 1-10

Inledning

Skolinspektionen har granskat verksamheten i Ljusdals kommun under hösten 2009 och besökt Gärdeåsskolan den 17 och 18 november 2009. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för den regelbundna tillsynen.

Tillsynen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (<http://www.skolinspektionen.se/Tillsyn/>).

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs har kommunen och rektorn för skolan ansvar för att åtgärder vidtas. Åtgärderna ska redovisas till Skolinspektionen inom tre månader från dagen för Skolinspektionens beslut, dvs. senast den 2 juni 2010.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Gärdeåsskolan, dels den information som samlats in under besöket. I Gärdeåsskolan intervjuades rektorn, lärare, annan personal och elever. Spontana samtal fördes också med lärare och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Tabell 1: Antal elever på Gärdeåsskolan

Gärdeåsskolan	Antal elever
Förskoleklass	30
Grundskola	154
Obligatorisk särskola	32

Källa: Skolans egna uppgifter

Gärdeåsskolan ligger i utkanten av Ljusdals tätort. Skolan är inrymd i ett antal låga, delvis sammanbyggda hus kring en stor naturtomt. De olika verksamheterna är nära varandra och utnyttjar delvis gemensamma lokaler.

I Ljusdals kommun är den obligatoriska särskolan, både grundsärskolan och tränings-skolan placerad på Gärdeåsskolan.

På Gärdeåsskolan finns också en så kallad förberedelseklass för nyanlända elever. Förberedelseklassens elever slussas successivt in ordinarie verksamhet. Ungefär en tredjedel av skolans elever har utländsk härkomst, cirka 20 olika språk finns representerade.

På skolan finns fritidshem med två avdelningar för grundskolans elever och ett fritidshem för särskolans elever. Det finns inga vattentäta skott mellan fritidshemmen.

Skolan är organiserad i arbetslag, ett för förskoleklassen till och med årskurs 2, ett för årskurs 3 till och med årskurs 6, inklusive förberedelseklassen och ett arbetslag för särskolan. Arbetslagen har arbetslagsledare.

Skolledningen utgörs av rektor och en biträdande rektor. Biträdande rektor är främst inriktad mot särskoleverksamheten. Skolans rektor ansvarar också för kommunens gymnasiesärskola och särvux. Rektorn beslutar också om inskrivning av elever till särskolan på delegation av barn och utbildningsnämnden.

Från och med 2006 har Gärdeåsskolan en natur- och miljöprofil. Skolan är certifierad för "Grön Flagg".

Bedömningar

Motiveringsrutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. I detta material används begreppet styrdokument som en samlande beteckning för relevanta författningar och allmänna råd.

1 Kunskaper

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans kunskapsresultat och arbetet för att ge eleverna möjlighet att nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger eleverna att nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Kommentar och bedömning:

Skolan följer upp elevernas kunskapsutveckling på ett systematiskt sätt och redovisar resultaten i kvalitetsredovisningen. Redan i förskoleklassen görs uppskattningar av elevernas språkliga och fonologiska medvetenhet. I årskurs 2 genomförs diagnostiska prov i matematik och svenska. I årskurs fem genomförs de nationella ämnesproven i engelska, matematik och svenska.

Skolan redovisar att alla elever som deltagit i de nationella ämnesproven för årskurs fem i matematik och svenska har nått godkänd nivå. I engelska har någon elev inte nått godkänd nivå. I övriga ämnen anger skolan att alla elever har nått målen för årskurs fem utom i samhällsorienterade ämnen och i idrott och hälsa. Skolan redovisar också resultaten uppdelade på kön. Särskolan följer också upp elevernas resultat på ett systematiskt sätt och redovisar i kvalitetsredovisningen att alla elever har nått målen i enligt med elevens individuella utvecklingsplan. Dock redovisar inte särskolan elevernas kunskapsutveckling tydligt i alla ämnen i förhållande till de nationellt fastställda målen.

Skolinspektionen bedömer att grundskolans resultat behöver förbättras så att alla elever når målen i alla ämnen. Vidare bedömer Skolinspektionen att särskolan behöver redovisa elevernas resultat i alla ämnen i förhållande till de nationella målen.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Bedömningspunkter

1.2.1 Lärarna följer fortlöpande upp resultaten i alla ämnen/ämnedområden i förhållande till styrdokumentens krav.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

1.2.2 Lärarna genomför utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

1.2.3 Lärarna upprättar en individuell utvecklingsplan i samband med utvecklingssamtalet.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola	X	

Motivering
Enligt 7 kap. 2 § grundskoleförordningen ska läraren vid utvecklingssamtalet i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i relation till målen i varje ämne som eleven får undervisning i, och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. Av 7 kap. 1 § särskoleförordningen framgår att läraren fortlöpande ska informera eleven och elevens vårdnadshavare om elevens skolgång. Minst en gång varje termin skall läraren, eleven och elevens vårdnadshavare samtala om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas. Informationen vid utvecklingssamtalet ska grunda sig på en utvärdering av elevens utveckling i relation till målen i läroplanen och kursplanerna. Vid utvecklingssamtalet skall läraren i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i relation till målen i varje ämne som eleven får undervisning i, och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven skall nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. Skolinspektionen har tagit del av några de individuella utvecklingsplaner som upprättats för grundskolans och särskolans elever. I grundskolans individuella utvecklingsplaner framgår det inte alltid vilka mål eleven har nått i alla ämnen. Skolinspektionen bedömer att grundskolans individuella utvecklingsplaner inte fullt ut uppfyller författningarnas krav. Detta behöver åtgärdas.

1.3 Bedömning och betygssättning

Bedömningspunkter

1.3.1 Lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling och som stöd för betygssättning.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	

1.3.2 Vid bedömning utgår lärarna från de nationella målen i kursplanerna.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

1.3.3 Betyg sätts, intyg och studieomdömen utfärdas samt betygskatalog förs enligt förordningarnas krav.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	Inte relevant	
Obligatorisk särskola	X	

1.4 Genomförande av utbildningen

Bedömningspunkter

1.4.1 Läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

1.4.2 Elevernas ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet och eleverna i den obligatoriska särskolan utvecklar sitt eget sätt att lära och tillit till sin egen förmåga.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

1.4.3 Eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former och eleverna i den obligatoriska särskolan ges möjlighet till inflytande över hur deras utbildning utformas och till att påverka, vara delaktiga och ta ansvar.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

1.4.4 De som arbetar i skolan samverkar inom och mellan verksamheterna för att göra skolan till en god miljö för elevernas utveckling och lärande

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

1.4.5 Utbildningen i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund för fortsatt skolgång.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Förskoleklass	X	

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov
Bedömningspunkter

1.5.1 Skolans undervisning anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

8 (15)

1.5.2 Särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola	X	

Motivering
Av 5 kap. 2 § grundskoleförordningen framgår att en elev ska få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det. I samtal och intervjuer med rektorn och lärare framkommer att det finns elever på skolan som behöver studiehandledning på modersmålet men som inte får det. Skolinspektionen bedömer att skolan inte anordnar studiehandledning på modersmålet för alla elever som behöver det. Detta behöver åtgärdas.

1.5.3 Vid behov av särskilda stödåtgärder utarbetas alltid åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola	X	

Motivering
Av 5 kap. 1 § grundskoleförordningen framgår att om det genom uppgifter från skolans personal, en elev, elevens vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att eleven kan ha behov av särskilda stödåtgärder, ska rektorn se till att behovet utreds. Om utredningen visar att eleven behöver särskilt stöd, ska rektorn se till att ett åtgärdsprogram utarbetas. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när åtgärdsprogrammet utarbetas. Åtgärdsprogram upprättas för alla elever som riskerar att inte nå målen. Skolinspektionen har tagit del av åtgärdsprogram upprättade på skolan. De innehåller ibland irrelevanta uppgifter om elevens personlighet, angivna åtgärder är inte alltid tydligt relaterade till kursplanernas mål och de anger inte alltid hur åtgärderna ska följas upp och utvärde-

ras.

Skolinspektionen bedömer att grundskolans åtgärdsprogram inte alltid uppfyller författningarnas krav. Detta behöver åtgärdas.

2 Normer och värden

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i vardaglig handling samt skolans arbete för att ge eleverna en trygg miljö.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Bedömningspunkter

2.1.1 Skolan utgör en trygg miljö som är inriktad på lärande.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

2.1.2 Skolan och lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

2.1.3 Skolan har upprättat en plan mot kränkande behandling i enlighet med författningarna.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola		X

Motivering
Enligt 14 a kap. 8 § skollagen ska huvudmannen se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. Skolinspektionen har tagit del av Gärdeåsskolans plan mot kränkande behandling. Planen beskriver skolans arbete för att förebygga och förhindra kränkande behandling av skolans elever. Planen saknar dock en specifik redovisning av verksamheternas behov utifrån en aktuell kartläggning som utgångspunkt för planerade åtgärder. Vidare saknas rutiner för åtgärder om en elev utsätts för kränkningar av någon vuxen. Verksamheten i särskolan har inte någon egen plan som utgår från en kartläggning av särskolans specifika behov. Skolinspektionen bedömer att Gärdeåsskolans plan mot kränkande behandling inte uppfyller författningarnas krav. Detta behöver åtgärdas.

3 Ledning och kvalitetsarbete

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område rektors ansvarstagande för skolans målinriktning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen. Tillsynen behandlar också tillgång till utbildning samt resurser i form av personal liksom hur rektorn följer bestämmelserna för skolan.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Bedömningspunkter

3.1.1 Varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

3.1.2 Skolan erbjuder eleverna språkval, elevens val samt modersmålsundervisning i enlighet med författningarna.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

3.1.3 Skolan anordnar undervisning i svenska som andraspråk i enlighet med författningarna.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

3.1.4 Skolan erbjuder eleverna studie- och yrkesorientering.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola		X

Motivering

Av läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m., Lpo 94, 2.6 Skolan och omvärlden, framgår att studie- och yrkesvägledaren, eller den personal som fullgör motsvarande uppgifter, ska informera och vägleda eleverna inför den fortsatta utbildningen och yrkesinriktningen och därvid särskilt uppmärksamma möjligheterna för elever med funktionshinder samt vara till stöd för den övriga personalens studie- och yrkesorienterande insatser.

I samtal och intervjuer med rektorn och lärare framkommer att eleverna i särskolan inte har tillgång till en studie- och yrkesvägledare. Skolinspektionen bedömer att detta behöver åtgärdas.

12 (15)

3.1.5 Utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad för eleverna.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

3.1.6 Barn och ungdomar tas emot i enlighet med författningarna

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Obligatorisk särskola	X	

3.1.7 Elever som i den obligatoriska särskolan har slutfört årskurs 9 kan få fortsatt utbildning i årskurs 10.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Obligatorisk särskola	X	

3.1.8 Elever mottagna i särskolan och som får sin undervisning i grundskolan följer särskolans kursplaner.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Obligatorisk särskola	X	

3.2 Personalens utbildning

Bedömningspunkter

3.2.1 Skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

3.2.2 Rektorn har genom utbildning och erfarenhet förvärvat pedagogisk insikt.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

3.3 Rektors ansvar

Bedömningspunkter

3.3.1 Rektorn håller sig förtrogen med det dagliga arbetet och tar som pedagogisk ledare det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

14 (15)

3.3.2 Rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

3.3.3 Lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg iakttas.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

3.3.4 Rektorn i särskolan fattar beslut om avvikelser från särskolans timplan, som krävs med hänsyn till undervisningens uppläggning i grundskolan.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

3.4 Kvalitetsarbete

Bedömningspunkter

3.4.1 Skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder för att förbättra måloppfyllelsen.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

3.4.2 Kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som uppfyller förordningens krav.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola	X	

Motivering

Enligt 1, 3a § § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska varje skola som ingår i det offentliga skolväsendet årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. I kvalitetsredovisningen ska bland annat en uppföljning och utvärdering av likabehandlingsplaner enligt 3 kap. 16 § diskrimineringslagen och planer mot kränkande behandling enligt 14 a kap. 8 § skollagen redovisas.

Skolinspektionen har tagit del av grundskolans och särskolans kvalitetsredovisningar. I särskolans kvalitetsredovisning redovisas bland annat en uppföljning och utvärdering av arbetet enligt skolans gemensamma plan mot kränkande behandling. I grundskolans kvalitetsredovisning redovisas ingen sådan uppföljning och utvärdering.

Skolinspektionen bedömer att kvalitetsredovisningen för Gärdeåsskolans grundskoleverksamhet inte fullt ut uppfyller författningarnas krav. Detta behöver åtgärdas.

2010-03-02 Stockholm

Per Eng

Ing-Marie Littman